

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/90/2021
Identifikačné číslo spisu:	1209203990
Dátum vydania rozhodnutia:	30.03.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Lubor Šebo
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:1209203990.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu BOHEMIA WORLD, LIMITED, 105A Hoe Street, Walthamstow, E17 4SA Londýn, Anglicko, reg. Č. 05326342, zast. JUDr. Ažaltovič & Partners, s.r.o., Potočná 41/109, Trenčín - Opatová, proti žalovanému C.E.N. s.r.o., Gagarinova 12, Bratislava, IČO: 35 780 886, zast. Mgr. Tomášom Szabom, advokátom v Bratislave, Radvanská 23, o odovysielanie opravy, vedenom na Okresnom súde Bratislava II pod sp. zn. 18C/74/2009, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 06. júna 2012 sp. zn. 4Co/168/2011 v spojení s opravným uznesením z 26. februára 2021 sp. zn. 4Co/168/2011, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 06. júna 2012 sp. zn. 4Co/168/2011 v spojení s opravným uznesením z 26. februára 2021 sp. zn. 4Co/168/2011 z r u š u j e a vec vracia Krajskému súdu v Bratislave na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava II (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 23. júna 2010 č. k. 18C/74/2009 - 97 uložil odporcovi (žalovanému) povinnosť do 3 dní od právoplatnosti rozsudku odovyselať vo vysielaní televízie TA3 vo vysielacom čase od 14,00 h. do 20,00 h. opravu v nasledovnom znení: Opravujeme príspevok, ktorý bol odovysielaný dňa 08.02.2009 pod názvom „Personálna agentúra nezabezpečila prácu takto: Nie je pravdou, že spoločnosť BOHEMIA WORLD Ltd. je sesterskou spoločnosťou s Agentúrou WORLD, ktorá mala zabezpečiť pánovi S. prácu vo Veľkej Británii.“ Vo zvyšku súd návrh zamietol a žiadnému z účastníkov nepriznal právo na náhradu trov konania.

1.1 Žalobca sa domáhal odovysielania opravy v nasledujúcom znení: „Nie je pravdou, že spoločnosť BOHEMIA WORLD Ltd., ako ani K. H. je sesterskou spoločnosťou s Agentúrou World, ako ani s jej predstaviteľom Ing. Z. H., ktorý mal zabezpečiť pánovi S. prácu vo Veľkej Británii. Spoločnosť BOHEMIA WORLD Ltd. s týmto subjektom nie je žiadnym spôsobom personálne ani majetkovo prepojená. Cena za ubytovanie poskytované spoločnosťou BOHEMIA WORLD Ltd. nebolo v danom prípade 300 libier za týždeň, ale 140 libier za 4 týždne. Nie je pravda, že by sa redaktor televízie TA3 v

tejto veci snažil skontaktovať alebo osobne navštíviť spoločnosť BOHEMIA WORLD Ltd., pretože táto má zriadené stále pobočky pracujúce 7 dní v týždni a na týchto pobočkách nebol žiaden zamestnanec v predmetnej veci kontaktovaný."

1.2 Súd prvej inštancie považoval tento návrh za čiastočne dôvodný. V príspevku redaktora TA3 K. H. bolo konštatované, že Agentúra BOHEMIA WORLD bola sesterskou agentúrou Agentúry World p. H.. Táto uvádzaná skutočnosť nebola dokazovaním preukázaná, bola preukázaná len určitá obchodná spolupráca. Žiadne personálne alebo majetkové prepojenie sa v príspevku nekonštatuje. Tvrdenia v príspevku ohľadne výšky platieb za ubytovanie jednoznačne potvrdil svedok G., ktorý uviedol, že ceny za ubytovanie boli stanovené ústnou dohodou, mimo dohodnutej zmluvy. Snaha redaktora spojiť sa s navrhovateľom pred odvysielaním reportáže, bola tiež preukázaná svedkami H. a K.. Bohužiaľ túto vec nebolo možné zo strany súdu ďalej preskúmať, pretože kazety s kamerovými záznamami zanikli. Vzhľadom na vyššie uvedené, teda podľa názoru súdu prvej inštancie bolo jednoznačne preukázané, že Agentúra World nebola sesterskou agentúrou žalobcu a v tejto veci súd návrhu vyhovel.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „odvolací súd“) na odvolanie žalobcu rozsudkom z 06. júna 2012 sp. zn. 4Co/168/2011 v spojení s opravným uznesením z 26. februára 2021 sp. zn. 4Co/168/2011 zmenil rozsudok súdu prvej inštancie v jeho vyhovujúcej časti tak, že návrh navrhovateľa (žalobcu) zamietol, vo zvyšku vo veci samej rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a v časti týkajúcej sa trov konania rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie.

2.1 Odvolací súd nepovažoval za dostatočné pre rozhodnutie skutkové závery zistené súdom prvej inštancie a preto zopakoval dokazovanie výsluchom svedka K. H., ktorý popísal na základe čoho pristúpil k realizácii predmetnej reportáže ako aj príbehu respondenta S. G. a vyjadril sa k okolnostiam kontaktovania sa so žalobcom v čase prípravy tohto príspevku. Z tejto výpovede mal odvolací súd za preukázané, že svedok sa pokúšal kontaktovať so žalobcom, pričom použil kontakty, ktoré mu dal respondent S. G., ale telefón mu nikto nedvíhal a na e-maily nedostal žiadnu odpoveď. Svedok zdôraznil, že zmyslom reportáže bolo pomôcť poškodenému a zároveň snaha predísť podobným prípadom. Poukázal na to, že pojem sesterská spoločnosť použil respondent a on do jeho vyjadrenia nezasahoval, ani ho nekomentoval.

2.2 Odvolací súd sa síce stotožnil so skutkovými závermi súdu prvej inštancie, nie však s ich právnym hodnotením. V súvislosti so šírením informácií a názorov bolo podľa neho totiž potrebné rešpektovať určité špecifiká masovokomunikačných prostriedkov, určené pre informácie čo najširšieho okruhu verejnosti, ktoré sa môžu v konkrétnych prípadoch, najmä s ohľadom na rozsah jednotlivých príspevkov a divácky záujem, uchýľovať k určitým zjednodušeniam. V prípade predmetného príspevku, ktorého účelom bolo poukázať na zlú skúsenosť respondenta s hľadaním práce a ubytovania v zahraničí, nemožno dospieť k záveru, že by takéto zjednodušenie hodnotenia charakteru spolupráce žalobcu a agentúry World pána H. bolo možné považovať za nesprávny údaj. Pojem „sesterská spoločnosť“ nie je jednoznačne právne definovaný a preto pri prípustnosti istého zjednodušenia, resp. skreslenia podanej informácie, nemožno hovoriť o tom, že by išlo o nepravdivý údaj. V takomto prípade nebolo možné podľa odvolacieho súdu zotrvať na úplnej presnosti skutkových tvrdení a klásť tým vo svojich dôsledkoch na novinárov neplniteľné nároky. Významné však bolo, aby celkové vyznenie podávanej informácie zodpovedalo pravde. Odvolací súd bol toho názoru, že účelom daného príspevku nebolo hodnotiť vzťah medzi týmito dvoma agentúrami a striktne právne hodnotiť podstatu ich spolupráce, ale len poukázať na to, že spolu spolupracujú, čo bolo vykonaným dokazovaním aj preukázané. Vzhľadom na to, odvolací súd nepovažoval tvrdenie, že žalobca je sesterskou spoločnosťou s Agentúrou World, za nepravdivé a preto rozsudok súdu prvej inštancie v tejto časti zmenil a návrh v tejto časti zamietol.

2.3 Vo zvyšnej časti, v ktorej súd prvej inštancie návrh zamietol, sa odvolací súd stotožnil s jeho závermi a považoval v tejto časti rozhodnutie za vecne správne, pričom nad rámec doplnil niektoré skutočnosti. K otázke ceny ubytovania odvolací súd nad rámec dodal, že bolo preukázané výpoveďou svedka G., že takúto sumu zaplatil a to napriek obsahu zmluvy, ktorá bola v konaní predložená, keď vysvetlil, že išlo o nájomné, ktoré muselo byť zaplatené na 4 týždne a depozit. V tejto súvislosti bolo potrebné poukázať na to, že cieľom reportáže nebolo preukazovať cenu ubytovania poskytnutú žalobcom, ale to, že bola v rozpore s tým, čo svedkovi G. sľúbil na Slovensku pán H. a pri hodnotení tejto skutočnosti bolo potrebné prihliadnuť na to, že svedok G. poukázal na skutočnosť, že dohoda bola v rozpore s dohodou, ktorú uzavrel na Slovensku s pánom H.. Odvolací súd mal zároveň za to, že

nebolo pravdou, že by sa redaktor nepokúsil skontaktovať so žalobcom v čase prípravy danej reportáže. Skutočnosť, že redaktor H. sa snažil skontaktovať so žalobcom na základe údajov, ktoré získal od svedka G., potvrdil aj svedok H. na odvolacom pojednávaní. Hodnovernosť tejto výpovede nespochybnila ani námietka žalobcu, že jeho pobočky pracujú 7 dní v týždni a preto nemal byť problém sa s ním skontaktovať. Navyše žalobca žiadal uverejniť aj opravu údajov, ktorý v danom príspevku neodsznel a to, že redaktor sa snažil osobne navštíviť spoločnosť žalobcu.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzoval z § 238 ods. 1 OSP. Dovolaciemu súdu žalobca navrhol vyhovieť jeho návrhu, resp. zrušiť rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

3.1. V rámci dovolacieho dôvodu podľa § 238 ods. 1 OSP ako prvé namietal, že pojem „sesterská spoločnosť“ nie je jednoznačne právne definovaný a významné je, aby celkové vyznenie podávanej informácie zodpovedalo pravde. Podľa názoru dovolateľa pojem „sesterská“ evokuje vzťah príbuzenský v priamom rade v zmysle § 116 Občianskeho zákonníka. Dovolateľ poukázal na to, že odvysielanie údajov žalovaným o tom, že žalovaný, ktorého majiteľom je pán H. je sesterskou agentúrou s Agentúrou World, ktorá uviedla do omylu resp. oklamala a poškodila svedka G., bolo v plnej miere spôsobilé u bežného diváka vyvolať záver o tom, že agentúra World je personálne a majetkovo prepojená so žalobcom. Za podstatné považoval, že až do odvysielania s nepravdivými údajmi o žalobcovi žalovaným predstatoval podiel záujemcov o ubytovanie v Anglicku zo Slovenska cca 80 % a zvyšných cc 20 % z Českej republiky, pričom tento zisk žalobcovi ušiel kvôli tomu, že žalovaný v príspevku uviedol nepravdivé informácie a vykreslil ho pred divákmi ako nereseriózneho až podvodného podnikateľa prepojeného s agentúrou World, čím mu nepochybne hrubo a neoprávnene zasiahol do jeho dobrej povesti a mena. Dovolateľ tvrdil, že súdy v základnom konaní mali posúdiť daný príspevok podľa obsahu ako celku v celom jeho kontexte a význame.

3.2 Dovolateľ zároveň namietal aj hodnotenie dôkazov, ktoré podľa neho malo vychádzať zo zisteného skutkového stavu veci a muselo byť preskúmateľné v inštančnom postupe. Mal za to, že odvolací súd sa týmto neriadil, keď mal za preukázanú výšku ceny za ubytovanie len z výpovede svedka G., ktorá bola podľa neho v rozpore s inými dôkazmi (svedecká výpoveď svedka H.). Odvolací súd tak vôbec neprihliadol a nevyhodnotil ďalšie dôkazy, ktoré vyšli najavo v konaní, v čom dovolateľ videl arbitrárnosť napadnutého rozhodnutia. Dovolateľ zároveň namietal tvrdenia odvolacieho súdu vo vzťahu k skontaktovaniu sa reportéra so žalobcom. Podľa neho, ak žalovaný odvysielal údaj, nesie dôkazné bremeno o jeho pravdivosti. Svedok G. vo svojej svedeckej výpovedi potvrdil, že svedkovi H. poskytol listinu o ubytovaní. V predmetnej listine bol nielen telefonický ale aj e-mailový kontakt na žalobcu, avšak podľa neho ho žalovaný žiadnym spôsobom nekontaktoval. Dovolateľ bol toho názoru, že výpoveď svedka H. bola jednoznačne účelová z dôvodu, že by ňou inak priznal svoje pochybenie, že nijakým spôsobom nekontaktoval žalobcu a uspokojil sa s tvrdením svedka G.. Žalovaný nepredložil žiadny dôkaz na preukázanie tvrdenia o snahe kontaktovať sa so žalobcom pred odvysielaním reportáže. Podľa žalobcu mu žalovaný odňal možnosť vyjadriť sa k odvysielaným nepravdivým údajom zo strany žalovaného.

4. Žalovaný sa k dovolaniu písomne nevyjadril.

5. Dovolanie bolo podané dňa 21. septembra 2012. Podľa prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2016, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Podľa § 470 ods. 2 veta prvá CSP právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované. Zohľadňujúc vzájomnú koreláciu § 470 ods. 1 a § 470 ods. 2 CSP dovolací súd konštatuje, že nová právna úprava vychádza síce z princípu okamžitej aplikability procesnoprávných noriem, rešpektuje ale procesný účinok dovolaní podaných do 30. júna 2016, ktorý zostal zachovaný aj po 30. júni 2016. V dôsledku toho platí, že ustanovenia novej, od 1. júla 2016 účinnej právnej úpravy o dovolaní a dovolacom konaní, sa v prípade týchto dovolaní nemôžu uplatniť v plnom rozsahu hneď od uvedeného dňa v celej šírke a so všetkými dôsledkami. Úplná aplikabilita týchto ustanovení novej právnej úpravy sa uplatní až pri dovolaniach podaných od uvedeného dňa. Opačný záver by bol porušením právnej istoty a legitímnych očakávaní strán, lebo ten, kto konal na

základe dôvery v platný a účinný zákon, nemôže byť vo svojej dôvere k nemu sklamaný (rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. PL. ÚS 36/1995).

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie bolo podané proti právoplatnému rozsudku odvolacieho súdu oprávnenou osobou, v zákonnej lehote (§ 240 ods. 1 OSP), preskúmal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu a dospel k záveru, že ho treba zrušiť.

7. Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 OSP).

8. Občiansky súdny poriadok upravuje prípustnosť dovolania proti rozsudku odvolacieho súdu v ustanoveniach § 237 a § 238.

9. Dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu je v prvom rade prípustné (a súčasne aj dôvodné), ak je konanie postihnuté vadami taxatívne uvedenými v § 237 ods. 1 OSP, ktoré spôsobujú tzv. zmätočnosť rozhodnutia odvolacieho súdu. K týmto vadám prihliada dovolací súd - ak je dovolanie podané včas a nato oprávneným subjektom - z úradnej povinnosti (§ 242 ods. 1 veta druhá OSP). Aj keď v danej veci dovolateľ prípustnosť dovolania vyvodzoval z § 238 ods. 1 OSP, dovolací súd dospel k záveru, že napadnutý rozsudok bol vydaný v konaní postihnutom vadou uvedenou v § 237 ods. 1 OSP, a to konkrétne vadou uvedenou pod písm. f).

10. Podľa § 237 ods. 1 písm. f) OSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak sa účastníkovi konania postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

11. Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie postup súdu, ktorým znemožnil účastníkovi konania realizáciu tých procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok dáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

12. Podľa stanoviska Najvyššieho súdu publikovaného v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016 „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b) Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre súdne rozhodnutie, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku.“

13. Podľa názoru dovolacieho súdu, v danom prípade obsah spisu dáva predpoklad pre uplatnenie druhej vety citovaného stanoviska R 2/2016, ktorá predstavuje krajinú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinelých prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva.

14. Odôvodnenie rozhodnutia je obsahovou náležitosťou písomného vyhotovenia rozhodnutia, ktorá má stručne, jasne, výstižne a presvedčivo uviesť, čoho a z akých dôvodov sa žalobca domáhal, ako sa vyjadril žalovaný a vysvetlil, ktoré skutočnosti považoval súd za (ne) preukázané, z ktorých dôkazov (ne) vychádzal, akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, a ako vec právne posúdil (viď bližšie § 157 ods. 2 OSP). Požiadavka, aby rozhodnutie bolo riadne odôvodnené, patrí medzi základné atribúty spravodlivého procesu. Jej účelom je medzi ním zabezpečiť transparentnosť, legitimitu a kontrolovateľnosť súdneho rozhodnutia.

15. Ako vyplýva z odôvodnenia dovolaním napadnutého rozsudku, na jednej strane dovolací súd poukazuje na ustanovenie § 21 zákona č. 308/2000 Zb. o vysielaní a retransmisii a o zmene zákona č. 195/2000 Z. z. o telekomunikáciach v znení neskorších predpisov, účinných ku dňu predmetného príspevku v televízii TA3 a následne, v rozpore s týmto ustanovením (v súvislosti s použitým pojmom „sesterská spoločnosť“) pri „prípustnosti istého zjednodušenia, resp. skreslenia podanej informácie...“

tvrdí, že nemožno hovoriť o tom, že by išlo o nepravdivý údaj s tým, že v takomto prípade nie je možné zotrvať na úplnej presnosti skutkových tvrdení a klásť tým vo svojich dôsledkoch na novinárov nesplniteľné nároky.

16. Dovolací súd mal za to, že odvolací súd nezrozumiteľným a nejednoznačným, až mätucim spôsobom uviedol dôvody, ktoré ho viedli k prijatému rozhodnutiu, postup odvolacieho súdu tak možno považovať za zjavne neodôvodnený, ktorá skutočnosť zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f) OSP.

17. Zo zreteľom na uvedené Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 449 ods. 1 CSP rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

18. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.